

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ 3

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ

ΦΥΛΛΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το φαινόμενο της παιδικής εργασίας απασχόλησε τη διεθνή κοινότητα από το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Στην πρώτη διεθνή Διάσκεψη Εργασίας το 1919 (αποτέλεσμα μακρών και επίμονων προσπαθειών ιδεολόγων και ανθρωπιστών της διεθνούς κοινωνίας των αρχών του 19ου αιώνα που επιζητούσαν την προστασία της εργασίας μέσα από διακανονισμούς), ορίστηκε ως ελάχιστη ηλικία πρόσληψης παιδιών στη βιομηχανία το 14ο έτος. Ακολούθησαν συμβάσεις για τη νομική προστασία των παιδιών, και μόλις το 1973 απαγορεύτηκε η παιδική εργασία πριν τη συμπλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και όχι κάτω των 15 ετών. Με τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού, το 1989, η οποία επικυρώθηκε από 187 κράτη, εκτός των ΗΠΑ και της Σομαλίας, αναγνωρίζεται το δικαίωμα του παιδιού να προστατεύεται από την οικονομική εκμετάλλευση και από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κινδύνους ή που μπορεί να βλάψει την υγεία του ή τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική ή κοινωνική του ανάπτυξη (άρθρο 32 της Σύμβασης). Η Σύμβαση καλεί τα κράτη μέλη να ορίσουν ένα κατώτατο όριο ηλικίας για την είσοδο στην επαγγελματική απασχόληση, να ρυθμίσουν τα ωράρια και τις συνθήκες εργασίας, να προβλέπουν ποινές και κυρώσεις, ώστε να εφαρμοστεί το άρθρο 32 της Σύμβασης.

Στην Ελλάδα σήμερα, το κατώτατο όριο ηλικίας για την παιδική απασχόληση είναι το 15ο έτος, ενώ υπάρχουν εξαιρέσεις για την εργασία πριν τη συμπλήρωση του 15ου έτους, υπό προϋποθέσεις (Νόμοι: 1837/1989, 2918/2001, 3144/2003).

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΝΟΜΟΣ 2101/1992

«Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού»

Άρθρο 1

Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, θεωρείται παιδί κάθε ανθρώπινο ον μικρότερο των δεκαοκτώ ετών, εκτός εάν η ενηλικίωση επέρχεται νωρίτερα, σύμφωνα με την ισχύουσα για το παιδί νομοθεσία.

Άρθρο 32

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να προστατεύεται από την οικονομική εκμετάλλευση και από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κινδύνους ή που μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή του ή να βλάψει την υγεία του ή τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική ή κοινωνική ανάπτυξή του.
2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Για το σκοπό αυτόν, και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις των άλλων διεθνών οργάνων, τα Συμβαλλόμενα Κράτη ειδικότερα:
 - α. Ορίζουν ένα κατώτατο όριο ή κατώτατα όρια ηλικίας για την είσοδο στην επαγγελματική απασχόληση.
 - β. Προβλέπουν μία κατάλληλη ρύθμιση των ωραρίων και των συνθηκών εργασίας.
 - γ. Προβλέπουν κατάλληλες ποινές και άλλες κυρώσεις, για να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

ΝΟΜΟΣ 2918/2001

«Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης Εργασία 182 για την απαγόρευση των χειρότερων μορφών εργασίας των παιδιών κ.λ.π. και την άμεση δράση με σκοπό την εξάλειψή τους» (Φ.Ε.Κ. 119/Α/15-6-2001)

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς της Σύμβασης αυτής ο όρος «παιδί» εφαρμόζεται στο σύνολο των προσώπων ηλικίας κάτω των 18 ετών.

Άρθρο 3

Για τους σκοπούς της Σύμβασης αυτής, η έκφραση «οι χειρότερες μορφές εργασίας των παιδιών» περιλαμβάνει:

- α) όλες τις μορφές δουλείας ή ανάλογες πρακτικές, όπως η πώληση και το δουλεμπόριο των παιδιών, η δέσμευση λόγω χρεών και η αναγκαστική εργασία (και η δουλοπαροικία), καθώς και η αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία, περιλαμβανομένης και της υποχρεωτικής ή αναγκαστικής στράτευσης των παιδιών, με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους σε ένοπλες συγκρούσεις,
- β) τη χρησιμοποίηση, τη δέσμευση και την προαγωγή παιδιού στην πορνεία και στην παραγωγή πορνογραφικού υλικού,
- γ) τη χρησιμοποίηση, τη δέσμευση ή την προαγωγή (προσφορά) παιδιού σε παράνομες δραστηριότητες, κυρίως για την παραγωγή και διακίνηση ναρκωτικών ουσιών, όπως ορίζονται στις σχετικές διεθνείς συμβάσεις,
- δ) εργασίες, οι οποίες, από τη φύση τους ή κάτω από τις συνθήκες που εκτελούνται, είναι πιθανό να βλάψουν την υγεία, την ασφάλεια ή την ηθική του παιδιού.

Άρθρο 4

1. Οι μορφές εργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 3 δ) πρέπει να προσδιοριστούν από την εθνική νομοθεσία ή από τις αρμόδιες αρχές, κατόπιν συνεννόησης με τις ενδιαφερόμενες εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τους σχετικούς διεθνείς κανόνες, και ιδιαιτέρως τις παραγράφους 3 και 4 της Σύστασης σχετικά με τις χειρότερες μορφές εργασίας των παιδιών, 1999.
2. Η αρμοδία αρχή, κατόπιν συνεννόησης με τις ενδιαφερόμενες εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις, πρέπει να εντοπίσει πού υπάρχουν αυτές οι προσδιορισμένες μορφές εργασίας.
3. Η λίστα των προσδιορισμένων μορφών εργασίας, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, πρέπει να εξετάζεται περιοδικά και ανάλογα με τις ανάγκες να αναθεωρείται κατόπιν συνεννόησης με τις ενδιαφερόμενες εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις.

ΝΟΜΟΣ 1837/1989

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται σε κάθε μορφής απασχόληση και αυτοαπασχόληση ανηλίκων. Ως ανήλικοι για την εφαρμογή του νόμου αυτού νοούνται όσοι δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους.
2. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν εφαρμόζονται στις οικογενειακού χαρακτήρα γεωργικές, δασικές και κτηνοτροφικές εργασίες.

Άρθρο 2

Όροι και προϋποθέσεις απασχόλησης

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 3 ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας τους απαγορεύεται να απασχοληθούν σε οποιαδήποτε εργασία.
2. Ανήλικοι δεν επιτρέπεται να απασχολούνται σε εργασίες επικίνδυνες, βαριές ή ανθυγιεινές, καθώς και σε εργασίες που βλάπτουν την ψυχική τους υγεία και γενικά εμποδίζουν την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.

Άρθρο 3

Καλλιτεχνικές και παρεμφερείς απασχολήσεις

1. Με άδεια της Επιθεώρησης Εργασίας επιτρέπεται η απασχόληση ανηλίκων, που δεν έχουν συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας τους, σε θεατρικές παραστάσεις, μουσικές εκτελέσεις ή άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, διαφημιστικά προγράμματα, επιδείξεις μόδας, ραδιοφωνικές ή τηλεοπτικές εγγραφές ή εκπομπές, εγγραφές σε βίντεο, κινηματογραφικές λήψεις, καθώς και η χρησιμοποίησή τους ως μοντέλων, εφ' όσον δεν βλάπτεται η σωματική και η ψυχική τους υγεία και η ηθική τους.
2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της αντιπροσωπευτικότερης οργάνωσης των εργαζομένων και των εργοδοτών του χώρου, μπορεί να επιτρέπεται η απασχόληση ανηλίκων και σε άλλες παρεμφερείς απασχολήσεις.

ΝΟΜΟΣ 3144/2003

Άρθρο 4

Προστασία εργαζόμενων ανηλίκων

1. Όσοι δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους απαγορεύεται να απασχολούνται σε εργασίες, έργα ή δραστηριότητες οποιασδήποτε μορφής, που από τη φύση τους ή τις συνθήκες που εκτελούνται είναι πιθανό να βλάψουν την υγεία, την ασφάλεια ή να προσβάλλουν την ηθική τους. Οι εργασίες, τα έργα και οι δραστηριότητες αυτές καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 2918/2001 (ΦΕΚ 119 Α') με τον οποίο κυρώθηκε η 182 Διεθνής Σύμβαση Εργασίας μετά από διάλογο με τις εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις και γνώμη του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας (Α.Σ.Ε.), αφού ληφθούν ιδιαιτέρως υπόψη και οι εξής συνθήκες:
 - α. το ανθυγιεινό περιβάλλον (όπως: επικίνδυνες ουσίες, παράγοντες και διαδικασίες, θερμοκρασία, θόρυβος και δονήσεις επιβλαβείς για την υγεία),
 - β. η πολύωρη απασχόληση ή η νυχτερινή απασχόληση ή η απασχόληση όπου ο ανήλικος είναι εκτεθειμένος σε φυσική, ψυχολογική ή σεξουαλική κακοποίηση ή εκμετάλλευση,
 - γ. η εργασία με τη χρήση επικίνδυνου εξοπλισμού, μηχανημάτων και εργαλείων ή εργασία που περιλαμβάνει χειρωνακτική διακίνηση ή μεταφορά βαρέων φορτίων,
 - δ. η εργασία που πραγματοποιείται κάτω από την επιφάνεια του εδάφους, του νερού, σε επικίνδυνα ύψη ή σε χώρους υπό περιορισμό.